

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#MİLLİ
TEKNOLOJİ
HAMLESİ

BEBKA
Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

Gelenekten
Geleceğe
Akan Şehir
BURSA

ORHANGAZİ İLÇE RAPORU

bebka.org.tr

RAPORUN KAPSAMI

Bu rapor, kalkınma göstergelerinin ilçe düzeyinde takibi amacıyla Bursa ili Orhangazi ilçesine ilişkin doğal, sosyal ve ekonomik bileşenler yönünden değerlendirmeleri kapsamakta olup; ilçe, il ve bölge düzeyinde yürütülecek araştırma, analiz, strateji ve planlama çalışmalarına bütüncül bir kaynak oluşturması ve Ajans desteklerini yönlendirmesi amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda faaliyet gösteren Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır.

HAKLAR BEYANI

Bu rapor, yalnızca ilgililere genel rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır. Raporda yer alan bilgi ve analizler raporun hazırlandığı zaman diliminde doğru ve güvenilir olduğuna inanılan kaynaklar ve bilgiler kullanılarak, yararlanıcıları yönlendirme ve bilgilendirme amaçlı olarak yazılmıştır. Rapordaki bilgilerin değerlendirilmesi ve kullanılması sorumluluğu, doğrudan veya dolaylı olarak, bu rapora dayanarak karar veren şahıs ve kurumlara aittir. Bu rapordaki bilgilere dayanarak bir eylemde bulunan, eylemde bulunmayan veya karar alan kimselere karşı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı sorumlu tutulamaz.

Bu raporun tüm hakları Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansına aittir. Raporda yer alan görseller ile bilgiler telif hakkına tabi olabileceğinden, her ne koşulda olursa olsun, bu rapor hizmet gördüğü çerçevenin dışında kullanılamaz. Bu nedenle; Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'nın yazılı onayı olmadan raporun içeriği kısmen veya tamamen kopyalanamaz, elektronik, mekanik veya benzeri bir araçla herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz, fotokopi veya teksir edilemez, dağıtılamaz, kaynak gösterilmeden iktibas edilemez.

İÇİNDEKİLER

1. YÖNETİCİ ÖZETİ	6
2. GİRİŞ.....	7
3. TARİH.....	7
4. İDARİ YAPI.....	7
5. DOĞAL YAPI.....	8
5.1. İklim.....	8
5.2. Bitki Örtüsü ve Arazi Kullanımı.....	8
5.2.1. Bitki Örtüsü	8
5.2.2. Arazi Kullanımı.....	8
5.3. Enerji ve Yeraltı Kaynakları.....	9
5.3.1. Jeotermal Kaynaklar	9
5.3.2. Maden Rezervleri.....	9
6. SOSYAL YAPI	9
6.1. Nüfus ve Demografik Yapı	9
6.2. Gelişmişlik Düzeyi (SE-GE)	10
6.3. Eğitim	10
6.4. Sağlık	12
7. TURİZM ve KÜLTÜREL YAPI.....	12
8. ALTYAPI.....	13
8.1. Elektrik.....	13
8.2. Doğalgaz	13
9. EKONOMİK YAPI	14
9.1. İşgücü ve Sektörel Dağılımı	14
9.2. Tarım ve Hayvancılık	15
9.3. Sanayi	18
9.3.1. Orhangazi Özel Endüstri Bölgeleri	18
9.3.2. Küçük Sanayi Siteleri (KSS)	18
10. GZFT ANALİZİ	19
11. SONUÇ.....	19

ŞEKİLLER

Şekil 1. Orhangazi İlçesinin İl İçindeki Konumu	7
Şekil 2. İlçede Yer Alan Yerleşim Merkezleri.....	8
Şekil 3. Corine 2018 Bursa İli Orhangazi İlçesi Alan Kullanımı Verileri.....	9
Şekil 4. Orhangazi İlçesi Nüfus Piramidi (2021)	10
Şekil 5. Orhangazi İlçesi Elektrik Kullanımı (2014-2018).....	13
Şekil 6. Orhangazi İlçesi Doğalgaz Kullanımı (2014-2018)	13
Şekil 7. Orhangazi İlçesi Sigortalı Çalışan Sayıları Dağılımı (2020)	14
Şekil 8. Orhangazi İlçesi 4A Sigortalı Çalışanların Sektörlere Göre Dağılımı (2020).....	14
Şekil 9. Orhangazi İlçesi 4B Sigortalı Çalışanların Sektörlere Göre Dağılımı (2020).....	15

TABLULAR

Tablo 1. Orhangazi İlçesinin Son Beş Yıldaki Cinsiyet Bazındaki Nüfus Sayıları	9
Tablo 2. Sosyoekonomik Gelişmişlik (SE-GE) Sıralaması.....	10
Tablo 3. Orhangazi İlçesi Eğitim İstatistikleri	11
Tablo 4. Meslek Yüksek Okulu Bölüm ve Öğrenci Sayısı Verileri (2020-2021).....	12
Tablo 5. Orhangazi İlçesi 2017-2021 Yılları Arasında Tarım Alanları Dağılımı (Dekar)	15
Tablo 6. Orhangazi İlçesi 2017-2021 Yılları Arasında En Çok Üretilen Tarım Ürünleri	16
Tablo 7. Orhangazi İlçesinde Öne Çıkan Ürünlerin Üretim Miktarı ve Türkiye Payları	16
Tablo 8. İlçede Dağıtılan Fidan Sayısı (2020-2021)	16
Tablo 9. Orhangazi İlçesi Hayvancılık Veriler (2021)	17
Tablo 10. Orhangazi İlçesi Tarımsal Veriler (2019)	17
Tablo 11. Orhangazi İlçesi Arıcılık Verileri (2021)	17
Tablo 12. Orhangazi İlçesi KSS Verileri	18

KISALTMALAR

BAĞ-KUR: Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu

ÇKS: Çiftçi Kayıt Sistemi

SE-GE: Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YER-SİS: Türkiye'de Kentsel ve Kırsal Yerleşim Sistemleri Araştırması

GZFT: Güçlü ve Zayıf Yönler, Fırsat ve Tehditler

İLÇENİN KÜNYESİ

İlçe Adı	Orhangazi
İl Merkezine Uzaklık	50 km
Yüzölçümü	592 km ²
Bitki Örtüsü	Tarım alanları, orman ve maki
Nüfus Sayısı (2021)	81.110
Çalışma Çağındaki Nüfus Oranı (2021)	%68,54
Gelişmişlik Düzeyi (SE-GE)	2. kademe
İlçede Üretimde Bulunan Sektörler	Sanayi ve tarım
İlçede Öne Çıkan Sektör	Otomotiv, metal, gıda, tekstil
İlçede Öne Çıkan Tarım Ürünü	Kiwi, sofralık zeytin
Organize Sanayi Bölgesi	Asilçelik ve Döktaş
Küçük Sanayi Sitesi	1 adet
İlçede Öne Çıkan Turizm Türü	Doğa ve tarih
Somut Kültürel Miras	Keramet Ilıcası, Ilıpınar Höyüğü, Orhangazi Camii, Hacılartepe Höyüğü
Somut Olmayan Kültürel Miras	Evlenme gelenekleri, kına kültürü, hamam kültürü, yağmur duası, zeytin ve zeytinyağı kültürü
ÇKS'ye Kayıtlı Çiftçi Sayısı	1.490
Doğalgaz Altyapısı	Var
Jeotermal Kaynak	-
Maden Rezervleri	-

Not: Raporda kullanılan veriler ve yayımlandığı yıllar baz alınarak hazırlanmıştır.

1. YÖNETİCİ ÖZETİ

TR41 bölgesi; sanayi alanındaki rekabet gücü ve kapasitesinin yanı sıra, orman ve su varlıkları, bitki örtüsü ve tarımsal çeşitlilik ile birlikte tarihi ve kültürel değerler bakımından da önemli bir potansiyele sahiptir. Orhangazi İlçesi İznik Gölünün batısında, verimli bir ova üzerine kurulmuştur. Kuzeyinde Yalova ile Karamürsel ilçesi, batısında Gemlik, güneyinde Yenişehir, doğusunda İznik ilçeleri bulunmaktadır. Kuzeyinde Samanlı Dağları, güneyinde Katırlı Dağları ile çevrili ve çanak şeklindedir. Orhangazi'de ekonomi tarım ve sanayiye dayanır. İlçede narenciye dışında her türlü meyve ve sebze yetişir. Orhangazi'ye bağlı yerleşimlerin büyük çoğunluğu zeytincilikle uğraşmaktadır. Orhangazi İlçesi SE-GE sıralamasında Bursa ilinde 9. sıradadır. Asil Çelik ve Döktaş olmak üzere 2 adet özel endüstri bölgesine ev sahipliği yapmaktadır. Bunun yanı sıra otomotiv, gıda gibi sektörlerde de büyük ölçekli firmalar bulunmaktadır.

İstanbul-Bursa arasında otoyol geçiş bölgesinde önemli bir durak ve lokasyon açısından avantajlı bir ilçedir. İlçede tarım alanlarının el değiştirmesi ve bu alanlar üzerinde sanayi ve konut alanlarının baskısı bulunmaktadır. İznik Gölü Ulusal Öneme Haiz Sulak alan sınırları ve zeytin koruma alanlarının yer aldığı ilçede yapılaşmaya ilişkin sınırlamalar vardır. İklim değişikliği sebebiyle İznik gölü su seviyesinde azalma görülmektedir.

Bölge planı ziyaretleri kapsamında ilçenin müdürlükleri, kaymakamlıkları, üretici birlik/kooperatifleri, meslek odaları gibi birçok kurum/kuruluşla görüşmeler gerçekleştirilmiş olup paydaş görüşleri neticesinde GZFT analizi değerlendirilmesi yapılmış ve sonuç bölümüne eklenmiştir.

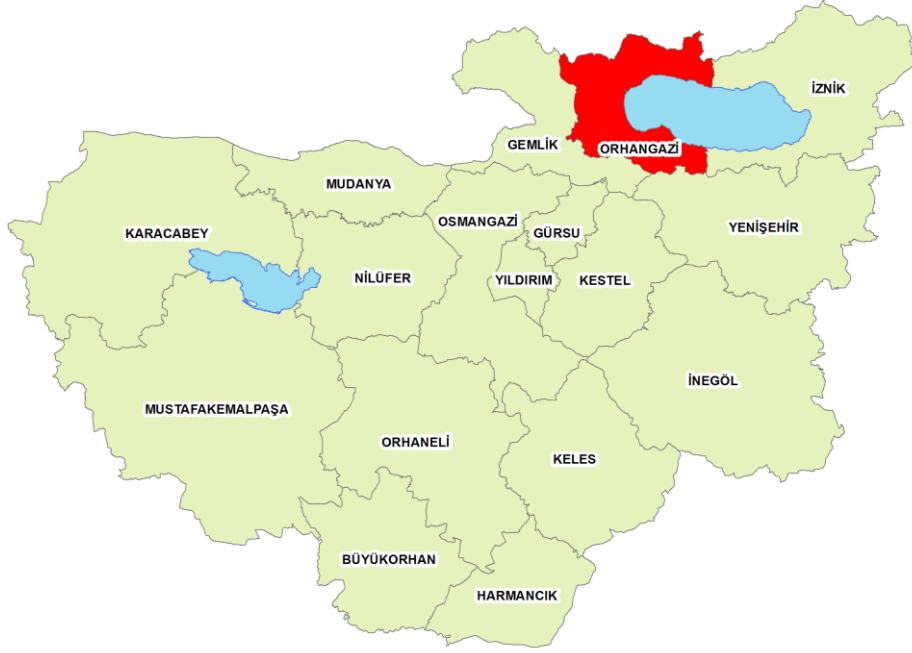
2. GİRİŞ

Orhangazi ilçesi, Bursa ilinin kuzeydoğusunda yer alır. Yüzölçümü açısından, Bursa ilinin sekizinci büyük ilçesidir.

İl Merkezine Uzaklık: 50 km

Yüzölçümü: 592 km²

Şekil 1. Orhangazi İlçesinin İl İçindeki Konumu

3. TARİH

İlçenin bulunduğu bölge, antik dönemlerden beri sürekli yerleşimlere ev sahipliği yapmıştır ve zengin bir tarihi mirasa sahiptir. Bu miraslardan en önemlisi, Ilıpınar kazıları sırasında gün yüzüne çıkmıştır. Bu kazılarda, dünyanın en eski eşyaları ve mezarları da dahil olmak üzere çeşitli tarihi eserler keşfedilmiştir.

Bursa bölgesinin en eski yerleşim alanlarından biri olarak kabul edilen Ilıpınar Höyüğü'nde yapılan kazılar, M.Ö. 5400 yıllarına kadar uzanan bir tarihi döneme ait birçok eşya ve mezarın yanı sıra dünyanın en eski tarihi eserlerini ortaya çıkarmıştır. 1987 yılında başlatılan II. dönem kazıları da çok sayıda tarihi eser ortaya çıkarmış, ilk yerleşim düzeni ve kullanılan araç-gereçler hakkında önemli bilgiler sunmuştur.

4. İDARİ YAPI

İlçe merkezine bağlı 31 mahalleden oluşmaktadır. Daha önce belde statüsünde bulunan Çakırlı, Narlıca, Orhangazi, Sölöz, Yeniköy ve Yenisölöz, Büyükşehir Yasasıyla birlikte

kapatılarak buralara bağılı köyler mahalle statüsünde Orhangazi Belediyesi sorumluluk alanına dahil edilmiştir.

Şekil 2. İlçede Yer Alan Yerleşim Merkezleri

5. DOĞAL YAPI

5.1. İklim

İlçe, Karadeniz ve Akdeniz iklimlerinin arasında bir geçiş iklimine sahiptir. Doğal bitki örtüsü, nemli ormanlar, kuru ormanlar, maki (sürekli yeşil bitkiler) ve psödomaki (maki benzeri bitkiler) alanlarını içerir. Marmara Bölgesi'nin iklim özellikleri burada da görülür. Yazlar sıcak ve kurak değildir, ancak Akdeniz Bölgesi kadar sıcak ve kurak da değildir. İlkbahar, sonbahar ve kış ayları ılık ve yağışlıdır. Yıllık yağış ortalaması 701 mm'dir ve doğal ormanların kendiliğinden yetişebildiği yerlerden biridir.

5.2. Bitki Örtüsü ve Arazi Kullanımı

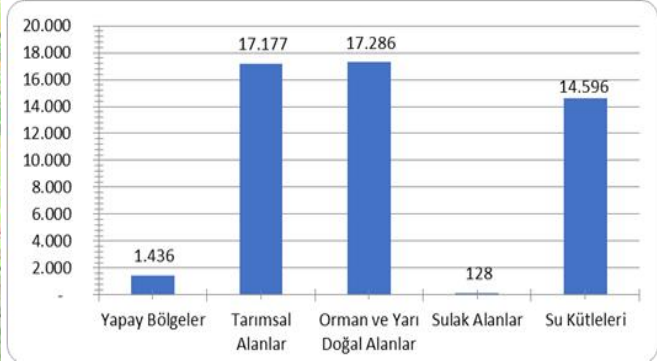
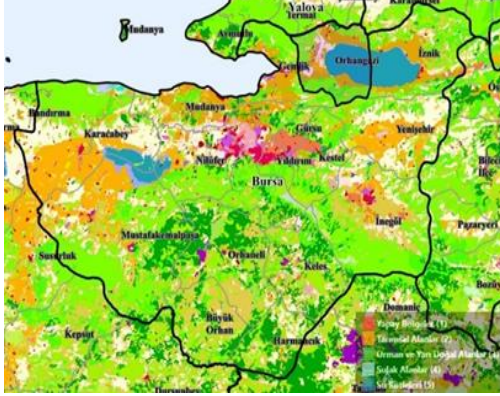
5.2.1. Bitki Örtüsü

İlçenin doğal bitki örtüsü hem nemli ve kuru ormanlardan hem de maki ve psödomaki olan bölgelerden oluşmaktadır.

5.2.2. Arazi Kullanımı

Orhangazi ilçesi toplam 50.623 hektar alana sahip olup, arazi kullanımını ağırlıklı olarak orman ve yarı doğal alanlar (%34) ile tarımsal alanlar (%34) oluşturmaktadır.

Şekil 3. Corine 2018 Bursa İli Orhangazi İlçesi Alan Kullanımı Verileri (hektar)

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı (2020)

5.3. Enerji ve Yeraltı Kaynakları

5.3.1. Jeotermal Kaynaklar

Orhangazi-Keramet jeotermal alanında 31.4°C ve 53 lt./sn. debiye sahip kaynak tespit edilmiştir. Kaplıca olarak kullanılan alanda konaklama tesisi bulunmamakta alanın işletmesi belediye tarafından yapılmaktadır.

5.3.2. Maden Rezervleri

Orhangazi ilçe sınırları arasında Kalsit (Cc) madeni bulunmaktadır.

6. SOSYAL YAPI

6.1. Nüfus ve Demografik Yapı

Orhangazi' da 2021 yılı sonu itibariyle 80.216 kişi yaşamaktadır. Nüfusun %50'sini kadın nüfus oluşturmaktadır.

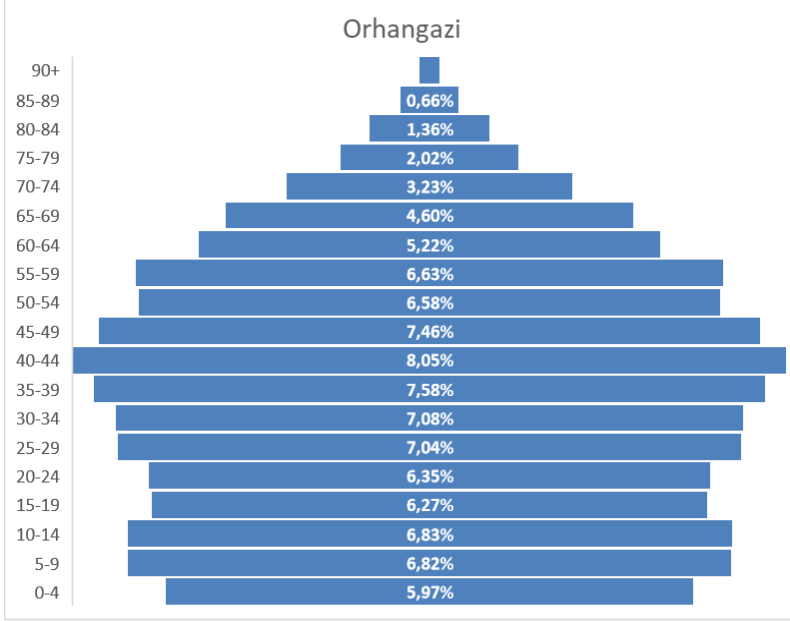
Tablo 1. Orhangazi İlçesinin Son Beş Yıldaki Cinsiyet Bazındaki Nüfus Sayıları (2016-2020)

Yıl Cinsiyet	2017	2018	2019	2020	2021
Erkek	39.264	39.339	39.766	40.141	40.228
Kadın	38.784	39.108	39.379	39.977	39.988
Toplam	78.048	78.447	79.145	80.118	80.216

Kaynak: TÜİK

Orhangazi ilçesi nüfus piramidi incelendiğinde, ilçede %8,05 oranı ile 40-44 yaş arası nüfusun ilk sırada, %7,58 oranı ile 35-39 yaş arası nüfusun ikinci sırada ve %7,46 oranı ile 45-49 yaş arası nüfusun üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Buna göre ilçede genç bağımlı ve çalışma çağındaki nüfusun yoğunlaştığını söylemek mümkündür.

Şekil 4. Orhangazi İlçesi Nüfus Piramidi (2021)

Kaynak: TÜİK

6.2. Gelişmişlik Düzeyi (SE-GE)

Orhangazi İlçesi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmasında (SE-GE) sosyo-ekonomik gelişmişlik bakımından Türkiye'deki ilçeler içerisinde 223., Bursa'daki 17 ilçe içinde ise 9. sıradadır. İlçe 0,486 skor ile sosyo-ekonomik gelişmişlik açısından 2. kademede yer almıştır.

Tablo 2. Sosyoekonomik Gelişmişlik (SE-GE) Sıralaması

İlçe Adı	Genel Sıralama	İl İçindeki Sıralama	Skor	Kademe
Orhangazi	223	9	0,486	2

Kaynak: Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2022)

6.3. Eğitim

Orhangazi ilçesinde 2016-2020 yılları arasında resmi okul sayılarında ilköğretim düzeyinde bir azalma olmuş, 2 adet özel lise açılmıştır.

Tablo 3. Orhangazi İlçesi Eğitim İstatistikleri

Okul Türü		KREŞ & G. BAKIM EVİ		OKUL ÖNCESİ		İLKOKUL		ORTAOKUL		LİSE GENEL		LİSE MESLEK	
Veri Türü	Yıl	Özel	Resmî	Özel	Resmî	Özel	Resmî	Özel	Resmî	Özel	Resmî	Özel	Resmî
Okul Sayısı	2016	1	2	5	1	1	20	1	15	0	2	0	6
	2020	1	1	5	1	1	19	1	13	2	2	0	6
Öğrenci Sayısı	2016	67	186	165	892	66	4089	218	3431	0	1350	0	1773
	2020	27	0	41	1068	0	4230	0	4021	0	1786	0	2035
Öğretmen Sayısı	2016	0	13	13	8	4	252	20	250	0	41	0	201
	2020	10	8	13	8	10	246	13	268	18	74	0	203
Derslik Sayısı	2016	7	2	18	4	0	257	20	129	0	36	0	127
	2020	5	2	23	4	6	242	6	175	12	40	0	112

Kaynak: Bursa İl Millî Eğitim Müdürlüğü (2020)

- İlköğretimde derslik başına öğrenci sayısı (2020)¹ : 17,06
- Ortaöğretimde derslik başına öğrenci sayısı (2020)² : 22,73
- İlköğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı (2020) : 16,5
- Ortaöğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı (2020) : 13,6
- Okuryazarlık Oranı (2021) : %98,07

İlk ve orta öğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı sırası ile 17 ve 22,7 olup makul seviyededir. Okur yazarlık oranı %98,07 olarak tespit edilmiştir ve il ortalamasının üstündedir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda Türkiye'deki ilçeler arasındaki hizmet ağlarını inceleyen ve analiz eden YER-SİS (2020) çalışması neticesinde ortaöğretim eğitimi için Orhangazi'den ortaöğretim için en çok seyahat edilen ilçelerin Yalova Merkez, Gemlik ve Bursa Merkez olduğu tespit edilmiştir. Orhangazi'ye ise Gemlik'ten ortaöğretim için öğrenci geldiği tespit edilmiştir.³

¹ İlköğretim için ilkokul ve ortaokul değerleri toplanarak hesaplanmıştır

² Ortaöğretim için lise ve meslek lisesi değerleri toplanarak hesaplanmıştır.

³ <https://yersis.gov.tr>

Tablo 4. Meslek Yüksek Okulu Bölüm ve Öğrenci Sayısı Verileri (2020-2021)

Fakülte/Yüksekokul Adı	Bölüm Adı	Öğrenci Sayısı
B.U.Ü. Orhangazi Asil Çelik M.Y.O.	Bilgisayar Programcılığı	149
B.U.Ü. Orhangazi Asil Çelik M.Y.O.	Elektronik Teknolojisi	147
B.U.Ü. Orhangazi Asil Çelik M.Y.O.	Gaz ve Tesisatı Teknolojisi	12
B.U.Ü. Orhangazi Asil Çelik M.Y.O.	Makine	148
B.U.Ü. Orhangazi Asil Çelik M.Y.O.	Peyzaj ve Süs Bitkileri	65
B.U.Ü. Orhangazi Asil Çelik M.Y.O.	Peyzaj ve Süs Bitkileri Yetiştiriciliği	35
B.U.Ü. Orhangazi Asil Çelik M.Y.O.	Tekstil Teknolojisi	18
	TOPLAM	574

Kaynak: YÖK (2020-2021)

Orhangazi ilçesinde Uludağ Üniversitesine bağlı Orhangazi Meslek Yüksek Okulu'nda (MYO) 7 adet bölümde 2020-2021 öğretim yılında toplam 574 kayıtlı öğrenci bulunmaktadır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda yürütülmüş YER-SİS (2020) çalışması neticesinde yükseköğretim eğitimi için Orhangazi'den seyahat edenlerin sırasıyla en çok İstanbul, Bursa ve Yalova'yı tercih ettiği görülmektedir.⁴

6.4. Sağlık

Orhangazi'de 1 (bir) devlet hastanesi olup, ilçede özel hastane bulunmamaktadır⁵

- Toplam Hastane Sayısı (2020) :1
- Hastane yatak sayısı (yoğun bakım dahil) (2020) :95
- Bin kişiye düşen yatak sayısı (2020) :1,2
- Yoğun bakım yatak sayısı (2020) : 8
- Bin kişiye düşen yoğun bakım yatak sayısı (2020) :0,1
- Toplam hekim sayısı (2020) :35

YER-SİS (2020) çalışmasında yer verilen ağ analizine göre sağlık hizmetlerine ulaşabilmek Orhangazi'den sağlık hizmeti için seyahat edenlerin ağırlıklı olarak Bursa Merkez, Yalova Merkez ve Gemlik'i tercih ettikleri görülmektedir. Orhangazi ilçesine sağlık hizmetleri için İznik, Gemlik ve Yalova Merkez ilçelerinden seyahat edildiği tespitler arasındadır.⁶

7. TURİZM ve KÜLTÜREL YAPI

Her ne kadar adını tarihsel önemi nedeniyle İznik ilçesinden alsa da İznik Gölü'nün %51'i Orhangazi ilçesi sınırlarındadır. Bu gölde su sporları yapılabilmektedir. Ayrıca Katırlı ve Samanlı Dağlarında çeşitli dağ sporları ve trekking açısından her gün önem kazanmaktadır. Son zamanlarda Gürle Dağı yamaç paraşütü anlamında ön plana çıkmaktadır. Jeotermal kaynakları da zengin olan ilçe de özellikle Keramet ılıcaları ilgi çekmektedir.

⁴ <https://yersis.gov.tr>

⁵ Temel Sağlık İstatistikleri Modülü TSİM)

⁶ <https://yersis.gov.tr>

İlçede Öne Çıkan Turizm Türü: Doğa turizmi.

Destinasyonlar/Kültür ve Turizm Varlıkları: Keramet İlicası, İlipınar Höyüğü, Orhangazi Camii, Hacılartepe Höyüğü

Somut Olmayan Kültürel Miras: Evlenme Gelenekleri, Kına Kültürü, Hamam Kültürü, Yağmur Duası, Zeytin ve Zeytinyağı Kültürü

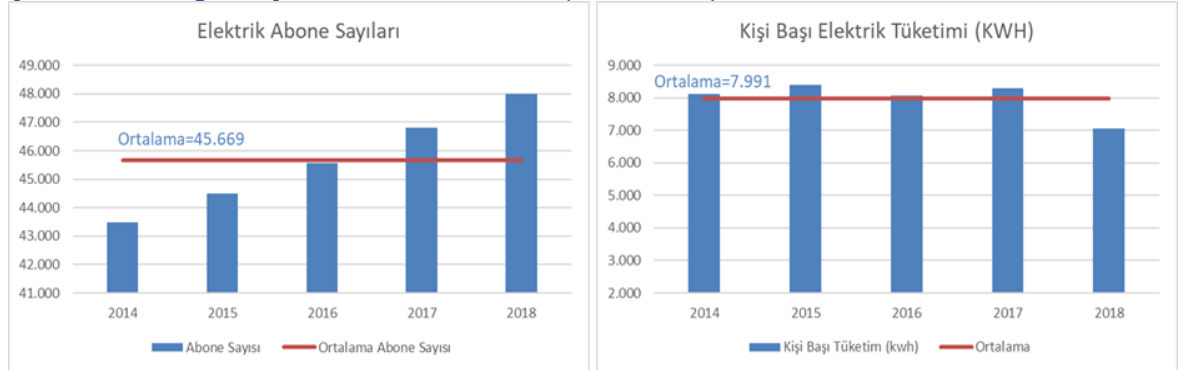
- İlçe Bazında Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesisleri Sayısı (2021) : 4
- İlçe Bazında Belediye Belgeli Konaklama Tesisleri Sayısı (2021) : 7
- İlçe Bazında Konaklama Verileri (Doluluk Oranı, 2021) : %32,23
- İlçe Bazında Konaklama Verileri (Ortalama Kalış Süresi, 2021) : 1,86

8. ALTYAPI

8.1. Elektrik

Orhangazi ilçesine ait 2014-2018 yılları arası elektrik kullanımları aşağıda yer almaktadır (Şekil 5). Yıllar içinde abone sayısında bir artış olmasına rağmen kişi başına tüketiminin aynı eğilimi göstermediği gözlemlenmektedir.

Şekil 5. Orhangazi İlçesi Elektrik Kullanımı (2014-2018)

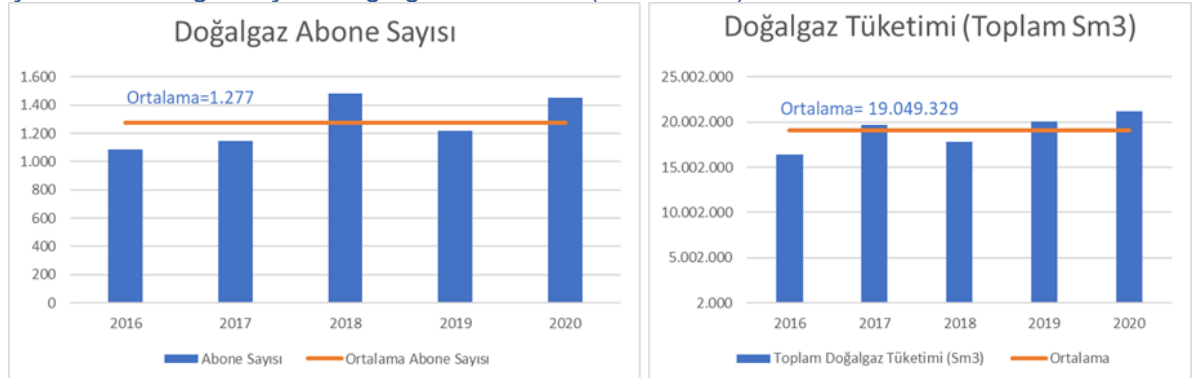

Kaynak: Uludağ Elektrik Dağıtım A.Ş.

8.2. Doğalgaz

Orhangazi ilçesine ait 2016-2020 yılları arası doğalgaz kullanımı ve abone sayısı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 6. Orhangazi İlçesi Doğalgaz Kullanımı (2014-2018)

Kaynak: Bursagaz A.Ş.

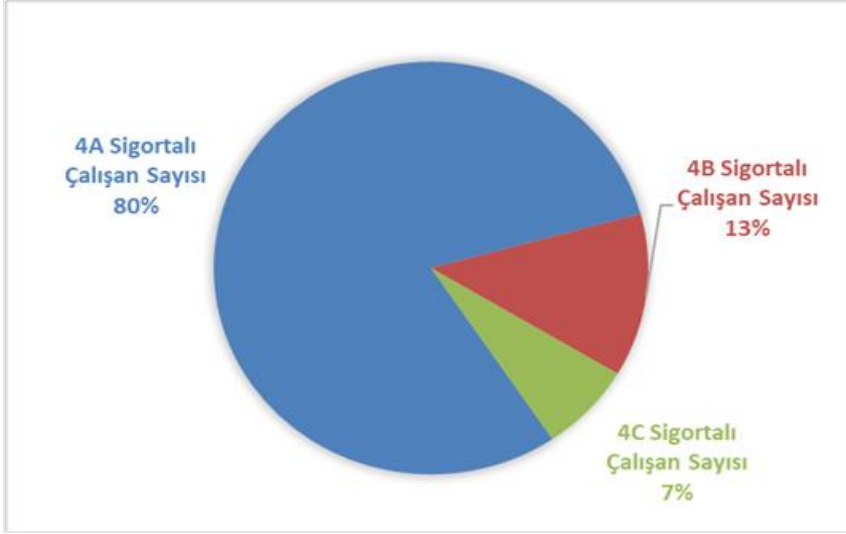
9. EKONOMİK YAPI

Orhangazi İlçesi Bursa il merkezine 47 km. uzaklıkta iken Yalova il merkezine 20 km. uzaklıktadır. İlçe ekonomisinde tarım ve sanayi iki önemli sektör olarak karşımıza çıkmaktadır.

9.1. İşgücü ve Sektörel Dağılımı

Orhangazi ilçesine ait işgücü verileri incelendiğinde %80 oranında 4A (SGK) sigortalı çalışan sayısının ilçede yoğun olduğu görülmektedir. %13 oranı ile 4B (BAĞ-KUR) sigortalı çalışanlar ikinci sırada yer alırken, ilçede 4C (Kamu) sigortalı çalışan sayısı oranı ise %7'dir.

Şekil 7. Orhangazi İlçesi Sigortalı Çalışan Sayıları Dağılımı (2020)

Kaynak: SGK Bursa İl Müdürlüğü

4A sigortalı çalışanlar arasında %25 ile motorlu kara taşıtı, treyler imalatı, %23 ile makine hariç fabrikasyon metal ürünleri imalatı, %14 ile tekstil ürünleri imalatı öne çıkmaktadır.

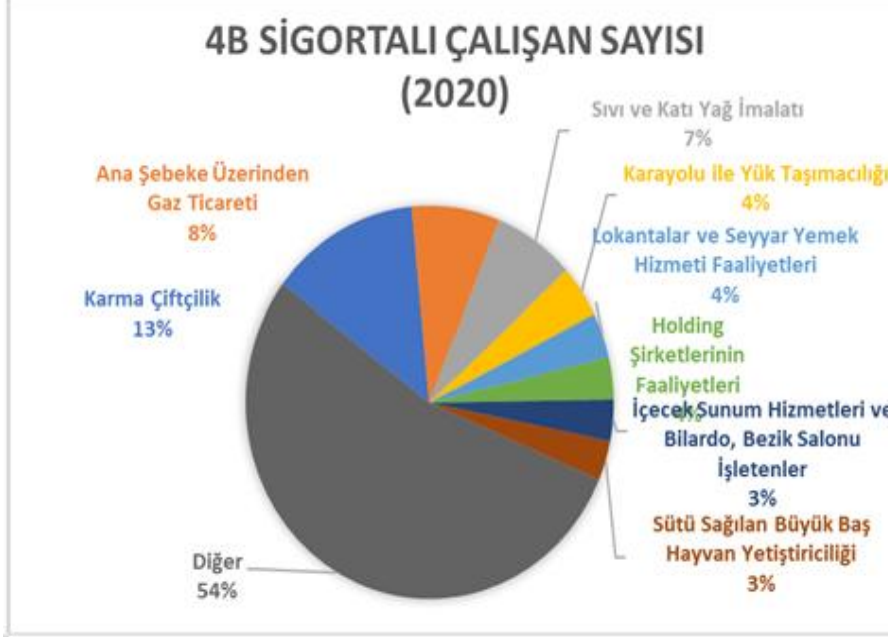
Şekil 8. Orhangazi İlçesi 4A Sigortalı Çalışanların Sektörlere Göre Dağılımı (2020)

Kaynak: SGK Bursa İl Müdürlüğü

4B sigortalı çalışanlar arasında %13 ile karma çiftçilik faaliyetleri öne çıkmaktadır.

Şekil 9. Orhangazi İlçesi 4B Sigortalı Çalışanların Sektörlere Göre Dağılımı (2020)

Kaynak: SGK Bursa İl Müdürlüğü

9.2. Tarım ve Hayvancılık

İlçede meyve ekilen ve örtü altı tarım yapılan araziler genişlemektedir. Bununla birlikte sebze, süs bitkileri ve tahıl ekilen araziler küçülmektedir.

Tablo 5. Orhangazi İlçesi 2017-2021 Yılları Arasında Tarım Alanları Dağılımı (Dekar)

Ürün Grubu	2017	2018	2019	2020	2021
Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkileri	99.870	102.912	102.934	103.067	102.674
Nadas	5.153	5.153	5.127	6.120	6.376
Örtüaltı Tarım	217	239	297	432	529
Sebze	13.033	13.172	13.273	11.899	12.112
Süs Bitkileri	282	282	292	177	179
Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler	9.699	9.676	9.726	10.649	9.200

Kaynak: TÜİK

İlçenin en önemli tarımsal gelir kaynağı meyvecilik ve özellikle zeytinciliktir. Sofralık zeytinin ardından en önemli meyveler sırasıyla kivi, elma ve şeftalidir. Türkiye’de üretilen kivinin %8’i ve sofralık zeytinin %7,2’si ilçede yetiştirilmektedir. İlçede aynı zamanda patlıcanın ön planda olduğu sebzeçilik de yapılmaktadır. Türkiye’de üretilen kırmızı lahananın %4,4’ü ve patlıcanın %2’si ilçede gerçekleştirilmektedir.

İlçede son turfanda sebze yetiştiriciliği önemli bir tarımsal faaliyet koludur. Üretilen sebzeler turşu imalatında kullanıldığı gibi taze olarak da değerlendirilmektedir. İlçedeki Gedelek köyünde turşuculuk sektör haline gelmiş ve iç piyasa dışında ihracat da yapacak düzeye gelmiştir. Köyde 48 adet ruhsatlı turşu imalathanesinde yılda ortalama 30.000 ton turşu imal edilip pazarlanmaktadır.

Tablo 6. Orhangazi İlçesi 2017-2021 Yılları Arasında En Çok Üretilen Tarım Ürünleri (Ton)

Ürün	2017	2018	2019	2020	2021
MEYVELER					
Sofralık Zeytinler	21.406	25.131	15.220	25.644	40.011
Kivi	2.789	4.216	5.416	6.794	6.895
Şeftali	5.033	6.790	5.710	5.610	5.472
Elma Starking	6.295	6.300	6.487	5.239	3.135
SEBZELER					
Patlıcan	20.580	21.256	16.952	18.680	16.140
Lahana Kırmızı	8.925	9.526	12.736	9.107	8.864
Hıyar Sofralık	120	180	240	5.250	5.250
Fasulye, Taze	2.303	2.310	2.267	1.425	3.403
TAHILLAR VE DİĞER BİTKİSEL ÜRÜNLER					
Yonca Yeşilot	482	294	220	212	241
Yulaf Yeşilot		80	63	155	202
Mısır Slaj	2.700	204	106	245	180
Fiğ Adi Yeşil Ot			13	34	94

Kaynak: TÜİK

Öne çıkan tarla bitkileri olarak silajlık mısır, yonca ve fiğ bulunmaktadır. Türkiye’de üretilen üçgül otunun %88’i ve salebin %2,4’ü ilçede gerçekleştirilmektedir.

Tablo 7. Orhangazi İlçesinde Öne Çıkan Ürünlerin Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2021)

Meyve Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı
Uçgül Yeşilot	105	%88,24
Kivi	6.895	%7,98
Sofralık Zeytinler	40.011	%7,20
Lahana Kırmızı	8.864	%4,42
Patlıcan	16.140	%1,94
Salep	2	%2,44
Sümbül, (Adet)	300.000	%1,00
Şeftali	5.472	%0,77

Kaynak: TÜİK

Bursa Büyükşehir Belediyesinin iştiraki olarak faaliyet gösteren ve ildeki tarım faaliyetlerini destekleyen Tarım Peyzaj A.Ş. tarafından ilçedeki çiftçilere 2020-2021 yılında dağıtılan fidan sayıları aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 8. İlçede Dağıtılan Fidan Sayısı (2020-2021)

Ürün	Fidan sayısı
Yaban Mersini	3.350

Kaynak: Tarım Peyzaj A.Ş.

İlçede yumurta ve et tavuğu yetiştiriciliği yanı sıra küçükbaş ve büyükbaş hayvan yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Tablo 9. Orhangazi İlçesi Hayvancılık Veriler (2021)

Hayvan Sayıları	Baş (Adet)	Türkiye'deki Payı
Büyükbaş	10.926	%0,06
Küçükbaş	17.773	%0,03
At	127	%0,15
Et Tavuğu	120.200	%0,04
Yumurta Tavuğu	72.238	%0,06
Hindi	128	%0,00
Kaz	715	%0,05
Ördek	381	%0,07

Kaynak: TÜİK

Toplam 5.968 çiftçinin faaliyet gösterdiği ilçede 14 tarımsal kalkınma kooperatifi, 2 su ürünleri kooperatifi ve 1 meyve fidanı üretici birliği faaliyet göstermektedir. İl Ticaret Müdürlüğüne kayıtlı olan S.S. 189 Sayılı Orhangazi Zeytin Tarım Satış Kooperatifi adı ile 1 adet Tarım Satış Kooperatifi faaliyet göstermektedir. Ayrıca ilçede Fırıncılar ve Unlu Mamuller Üretim ve Pazarlama Kooperatifi de faaliyet göstermektedir.

Tablo 10. Orhangazi İlçesi Tarımsal Veriler (2019)

Tarımsal Veriler	Sayı
Toplam Çiftçi Sayısı	5.968
ÇKS'ye Kayıtlı Çiftçi Sayısı	1.490
ÇKS'ye Kayıtlı Olmayan Çiftçi Sayısı	4.478
Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Sayısı	14
Sulama Kooperatifi Sayısı	2
Su Ürünleri Kooperatifi Sayısı	1
Üretici Birlikleri Sayısı	5.968

Kaynak: Bursa İl Tarım ve Orman Müdürlüğü

İl Ticaret Müdürlüğüne kayıtlı olan "S.S. 189 Sayılı Orhangazi Zeytin Tarım Satış Kooperatifi" adı ile 1 adet tarım satış kooperatifi ve Fırıncılar ve Unlu Mamuller Üretim ve Pazarlama Kooperatifi faaliyet göstermektedir.

Tablo 11. Orhangazi İlçesi Arıcılık Verileri (2021)

İşletme Sayısı	Eski Tip Kovan Sayısı	Yeni Tip Kovan Sayısı	Toplam Kovan Sayısı	Bal Üretimi (ton)	Türkiye'deki Payı
55	-	4.121	4.121	62	0,06%

Kaynak: TÜİK

İlçede 55 hanede bal üretimi yapılırken toplam 62 ton ile ülke üretiminin %0,06'sı gerçekleştirilmektedir. İlçede ipekböcekçiliği yapılmamaktadır.

9.3. Sanayi

Sanayi sektörü kendi içinde sıralandığında ise otomotiv sektörü ve demir çelik sektörü öne çıkmaktadır. Bu sektörlerde ilçedeki önde gelen firmalar Döktaş Dökümcülük, Asil Çelik ve Bamesa Çelik olarak sıralanabilir. İlçede deniz aracı üretiminde Türkiye’de ilk seri üretim yöntemi ile üretim yapan firma olan Sirena Marine dikkat çekmektedir. Diğer önemli bir sektör ise tekstil sektörüdür ki bu alanda önemli firmalar Ormo (el örgü ipliği imalatı) ve Sarander (dokuma-örme kumaşa alanı) firmalarıdır. Gıda sektöründe de Cargill ve Namsal firmaları Orhangazi’de bulunmaktadır. İstihdam açısından bakıldığında her ne kadar demir-çelik sektörü öne çıkmakta ise de otomotiv yan sanayisinin hâkim olduğu otomotiv sektörü yine de ilçe için ilk sıradaki sektör olmaktadır.

9.3.1. Orhangazi Özel Endüstri Bölgeleri

İlçede herhangi bir organize sanayi bölgesi mevcut değildir ancak 2 adet Özel Endüstri Bölgesi bulunmaktadır.

Asilçelik Özel Endüstri Bölgesi

1040 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kurulan ve 10 Mayıs 2019 tarih ve 30770 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan endüstri bölgesi Asilçelik Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi Bursa Özel Endüstri Bölgesidir. Endüstri Bölgesi 43 hektar büyüklüğündedir.

Döktaş Özel Endüstri Bölgesi

Avrupa’nın 5. büyük döküm tesisi olan Döktaş, otomotiv, ağır ticari araçlar, iş ve tarım makinaları ve makina imalatı sektörünün önemli tedarikçilerden biri olarak faaliyet göstermektedir. Pik ve sfero döküm ve işlemeli parça imalatı yapılan Bursa Orhangazi Demir Döküm Tesisleri yıllık 150.000 ton üretim kapasitesine sahiptir.

9.3.2. Küçük Sanayi Siteleri (KSS)

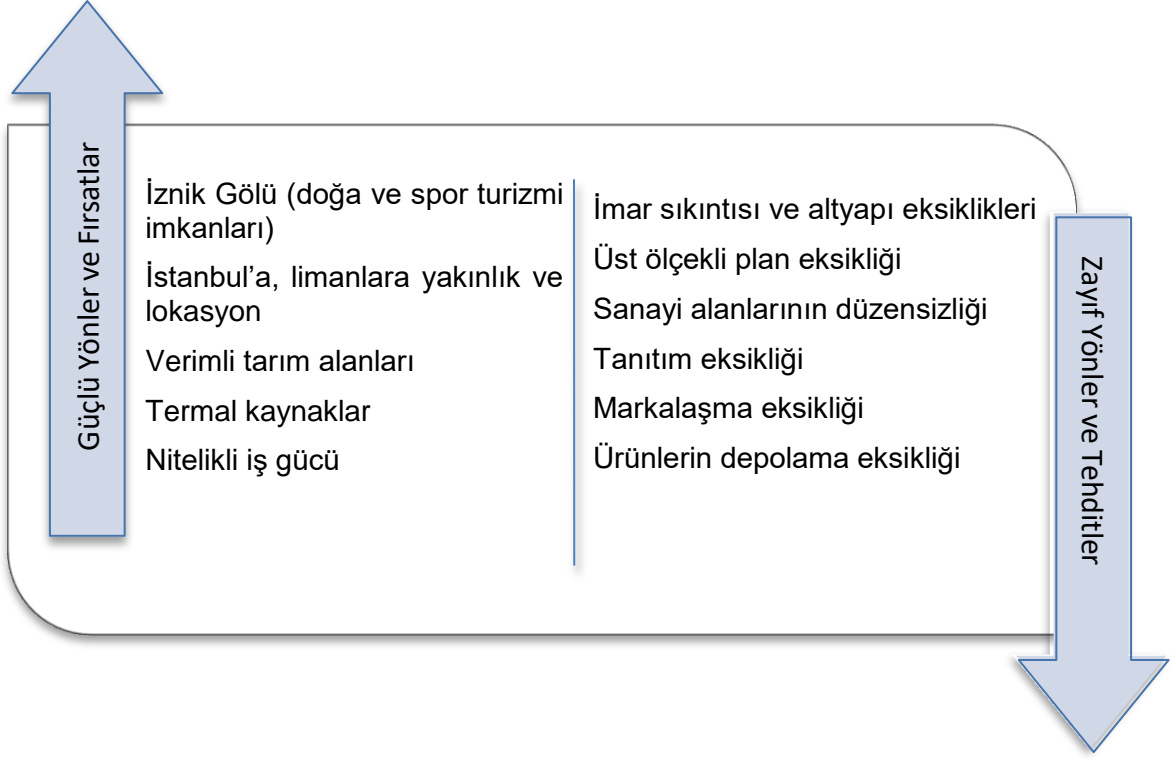
İlçede 1 (bir) adet küçük sanayi sitesi bulunmaktadır.

Tablo 12. Orhangazi İlçesi KSS Verileri

Adı	Toplam alanı (Dönüm)	Toplam işyeri	Dolu işyeri sayısı	Boş işyeri sayısı	Doluluk oranı %	Yaklaşık istihdam
ORHANGAZİ	230	239	234	5	94	802

Kaynak: Bursa Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, 2020

10. GZFT ANALİZİ

11. SONUÇ

İlçede, İznic Gölü çevresinde doğa dostu turizm olanaklarının geliştirilmesi, rekreasyon amaçlı göl çevresinin kullanılması, doğa turizmi olanaklarının kullanılması elzemdir. Gürle Köyü turizm destinasyonu olarak geliştirilebilir. Zeytin, zeytinyağı, İznic Gölü ve kırsal turizm temalı bir markalaşma çalışması yapılması değerlendirilebilir. Tarım ürünlerinde soğuk hava deposu, zeytin ve zeytinyağına özel ürünlerin geliştirilmesi ve markalaşma çalışmalarının yapılması önerilmektedir.

Çevre ilçelerle birlikte İznic Gölünün korunması ve iklim değişikliği kapsamında gölden kullanılan su miktarlarının değerlendirilmesi gerekmektedir. Su sporlarının geliştirilmesine ilişkin projeler yapılabilir. İlçede spor alanlarına ilişkin eksikliklerin giderilmesi genç nüfusun ilçeye çekilmesi için bir avantaj olabilir. Koruma ve kullanma dengeleri gözetilerek yeni yerleşim alanlarının planlanması yapılmalıdır.

BEBKA

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

Bursa Merkez Ofis

İşiktepe OSB Mahallesi Arıtma Caddesi No:22
16215 Nilüfer/Bursa TÜRKİYE

Tel : 0 224 211 13 27
Faks : 0 224 211 13 29
E-Posta : bebka@bebka.org.tr
KEP Adresi: bebka@hs01.kep.tr

 @tcbebka

 /bebka

 /bebka

 /tcbebka

 /tcbebka

bebka.org.tr